

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ В I КЛАС

за учебната 2026/2027 година

Документът е съобразен с Наредба № 11 от 01.09.2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците (в действащата редакция), Наредба № 5 от 30.11.2015 г. за общообразователната подготовка и действащите учебни програми за I клас на Министерството на образованието и науката.

Приет с решение на Педагогическия съвет, Протокол № 19/09.09.2026 г.

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Оценяването в I клас има преди всичко подкрепящ и формиращ характер. То проследява индивидуалния напредък на детето, степента на постигане на очакваните резултати и необходимостта от допълнителна подкрепа, без да превръща оценката в сравнение между учениците.

Критериите използват актуалните наименования на учебните предмети и поставят акцент върху очакваните резултати, индивидуалния напредък и описателната обратна връзка.

Основни принципи:

- оценяване спрямо очакваните резултати от учебната програма, а не спрямо постиженията на други ученици;
- системно наблюдение и разнообразни практически, устни и писмени задачи;
- ясна, конкретна и насърчаваща обратна връзка;
- отчитане на индивидуалния темп на развитие и усилието като информация за подкрепа, но не като заместител на учебния резултат;
- ранно идентифициране на затруднения и планиране на подходяща подкрепа;
- съобразяване със специалните образователни потребности и индивидуалните потребности на ученика, когато е приложимо.

II. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНИ ОПИСАТЕЛНИ РАВНИЩА

Равнище	Описание
Постига в много висока степен	Изпълнява задачите самостоятелно, точно и уверено; прилага знанията в нови или по-сложни ситуации и може да обясни действията си.
Постига очакваните резултати	Изпълнява основните задачи самостоятелно и правилно; допуска отделни несъществени неточности.
Постига частично очакваните резултати	Разбира част от учебното съдържание, но се нуждае от насочване, повече упражнение или опора при изпълнение на задачите.
Нуждае се от допълнителна подкрепа	Все още не постига основните очаквани резултати устойчиво и се нуждае от системна подкрепа, допълнителни упражнения и адаптирани стратегии.

Конкретните словесни/качествени показатели, използвани в училищната документация, се прилагат съобразно действащата Наредба № 11/2016 г. и утвърдената училищна практика.

III. БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

1. Езиково обучение

- изразява ясно и разбираемо идеи, преживявания и впечатления в устна форма;
- различава звук и буква;
- разграничава гласни и съгласни звукове и извършва елементарен звуков анализ на думи;
- разпознава изречение и конструира изречения, съобразени с комуникативната цел;
- разделя текст на изречения, изречения на думи и думи на срички;

- пише четливо и оформя правилно изучените ръкописни букви и връзките между тях;
- пише правилно изучени думи и прилага усвоените начални правописни правила;
- употребява главна буква в началото на изречение и при изучени собствени имена;
- поставя основни препинателни знаци в края на изречението;
- преписва кратък текст точно и четливо;
- пише под диктовка думи и кратки изречения в рамките на изученото съдържание.

2. Диктовка – наблюдавани показатели

- четливост и графично оформление;
- пропуснати, добавени или заменени букви;
- правилно изписване на изучени думи и правописни особености;
- главна буква в началото на изречение и при собствени имена;
- правилно отделяне на думите;
- пунктуация в рамките на изученото;
- правилно пренасяне на части от думи, когато е приложимо.

Грешките при диктовка се анализират по вид, за да се планира последваща работа. Не се препоръчва механичното им превръщане в цифрова оценка.

3. Литературно обучение и четене

- чете правилно, плавно и с подходяща изразителност текстове, съобразени с възрастта;
- разбира основното съдържание и открива важна информация в кратък текст;
- разпознава герои, случки и последователност на събитията;
- изразява отношение към герои и постъпки и го обяснява с прости аргументи;
- разпознава на начално равнище някои изучени литературни жанрове;
- чете и разказва кратки приказки и разкази;
- рецитира достъпни стихотворения;
- преразказва кратък епизод и създава кратък собствен текст.

Не се използва единна фиксирана скорост на четене като самостоятелен критерий за постижение. Водещи са правилността, плавността, разбирането и индивидуалният напредък.

IV. МАТЕМАТИКА

- познава, изписва, чете и сравнява числата в изучавания числов обхват;
- разбира десетичния принцип и мястото на единиците и десетиците;
- извършва събиране и изваждане в изучавания числов обхват и обяснява използвания подход;
- използва правилно основни математически понятия и символи;
- разпознава изучени геометрични фигури и работи с изучени мерни единици;
- изпълнява начални чертожни и измервателни задачи;
- описва ситуации от реалния свят чрез подходящ математически модел;
- моделира със числови изрази ситуации с отношенията „с повече“ и „с по-малко“;
- решава текстови задачи с едно пресмятане и формулира отговор;
- намира неизвестен компонент на емпирично равнище според изученото съдържание;
- обяснява стратегията, която използва при решаване на задача, и проверява резултата си.

Учебната програма по математика за I клас е актуализирана през 2026 г.; конкретните числови обхвати и очаквани резултати следва да се прилагат по действащата програма.

V. РОДИНОЗНАНИЕ

- формира начална представа за природната и обществената среда;
- познава значението на семейството и рода;
- описва родното селище и родния край с достъпни понятия;

- разпознава училището като институция и общност;
- спазва основни правила за общуване, безопасност и поведение;
- различава добри и неблагоприятни взаимоотношения между хората и предлага подходящо поведение;
- наблюдава и описва обекти и промени в близката природна среда;
- проявява отговорно отношение към себе си, другите и околната среда.

VI. МУЗИКА

- участва целенасочено в пеене, слушане на музика и творчески музикални дейности;
- разпознава и използва основни музикални понятия, предвидени за класа;
- следва ритъм и изпълнява подходящи музикални задачи;
- различава характер и настроение на музикално произведение;
- изразява впечатления от слушана музика с подходящи думи.

VII. ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО

- познава и използва основни изобразителни материали и техники;
- създава изображение по зададена или самостоятелно избрана идея;
- разпознава отделни видове и жанрове в рамките на изученото;
- подбира цветове, форми и композиционни решения според задачата;
- представя и коментира собствената си работа и работата на съученици по предварително зададени критерии;
- работи организирано и безопасно с материалите.

VIII. ТЕХНОЛОГИИ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

- разбира и следва последователни инструкции;
- разпознава и използва подходящо различни материали и инструменти;
- изпълнява практически задачи по модел и постепенно проявява самостоятелност;
- планира елементарна последователност на действията;
- работи безопасно и организирано;
- оценява готовия продукт по зададени критерии и предлага подобрения.

IX. ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТ

Критериите включват и очаквани резултати по физическо възпитание и спорт като част от общообразователната подготовка в I клас.

- изпълнява основни двигателни действия и упражнения, съобразени с учебната програма;
- следва инструкции и правила за безопасност;
- участва в игри и двигателни дейности, спазвайки основни правила;
- показва постепенно развитие на координация, баланс, бързина и издръжливост според индивидуалните възможности;
- проявява честна игра, сътрудничество и уважение към другите участници.

X. НАБЛЮДЕНИЕ И ОБРАТНА ВРЪЗКА

За проследяване на напредъка могат да се използват:

- наблюдение в учебна ситуация;
- кратки устни и практически задачи;
- писмени упражнения и диктовки;
- работни листове и мини задачи;
- ученическо портфолио;
- самооценка с подходящи за възрастта визуални/словесни инструменти;

- разговор с ученика и родителя за напредъка и следващите стъпки.

Обратната връзка е конкретна: посочва какво ученикът вече умее, какво все още затруднява изпълнението и каква е следващата реалистична стъпка за подобрене.

XI. ГОДИШНО ОЦЕНЯВАНЕ

Годишното оценяване отразява степента на постигане на очакваните резултати по съответния учебен предмет и индивидуалния напредък на ученика. Формата и качественият показател се прилагат съобразно действащата Наредба № 11/2016 г.

Не се препоръчва използването на цифрово звучащи етикети като „Отличен“, „Много добър“, „Добър“ и „Задоволителен“ като единствена обратна връзка за първокласника. Описателното оценяване следва да показва конкретно какво детето може и какво е необходимо да упражнява.

XII. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Документът може да се конкретизира от екипа на учителите в I клас според училищния учебен план и прилаганите учебни програми, без да се понижават нормативно определените очаквани резултати.

При промяна на нормативната уредба или учебните програми критериите и очакваните резултати се актуализират.